

VALSTYBINIS STUDIJŲ FONDAS

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL ĮSTAIGOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO

2020-10-16 Nr. R3-297

Vilnius

1. ANALIZUOTA ĮSTAIGOS VEIKLOS SRITIS

Antikorupcinė analizė ir vertinimas atliktas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. V-840 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina ministerija, veiklos sričių, kuriose antikorupcinę analizę ir vertinimą tikslinga atlikti 2020 m., nustatymo“ nurodytoje įstaigos veiklos srityje – viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymas.

2. ANALIZĘ IR VERTINIMĄ ATLIKĘ SUBJEKTAI

Analizę ir vertinimą atliko darbo grupė antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti 2020 metais, sudaryta Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2020 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. V1-51 „Dėl darbo grupės antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti 2020 metais sudarymo“

3. ANALIZUOTAS LAIKOTARPIS

Analizuotas laikotarpis: 2019-01-01 – 2020-09-01.

4. ANALIZĖS IR VERTINIMO METODAI BEI ATLIKTI VEIKSMAI

Atliekant antikorupcinę analizę ir vertinimą, buvo analizuotos Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatos, įstaigos vidaus teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą, privačių interesų deklaravimo informacinėje sistemoje (toliau - PIDTIS) esantys Fondo darbuotojų privačių interesų deklaracijų duomenys, Fondo direktoriaus įsakymai dėl viešųjų pirkimų komisijų sudarymo, dėl už pirkimų vykdymą atsakingų asmenų paskyrimo, viešųjų pirkimų paraiškų duomenys.

Darbo grupė parengė klausimyną vertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srityje, klausimyną sudarė 19 klausimų. Klausimynas pateiktas užpildyti už viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą atsakingam asmeniui. Užpildytas klausimynas pateiktas darbo grupei. Rengiant Fondo viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srities aprašymą, buvo išanalizuota, įvertinta klausimyne pateikta informacija, patikrinta jos atitiktis Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatomis, įstaigos vidaus teisės aktams, reglamentuojantiems viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą, PIDTIS esantiems Fondo darbuotojų privačių interesų deklaracijų duomenims, Fondo direktoriaus įsakymams dėl viešųjų pirkimų komisijų sudarymo, dėl už pirkimų vykdymą atsakingų asmenų paskyrimo, viešųjų pirkimų paraiškų duomenims.

5. VEIKLOS SRITIES ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS

Antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti darbo grupė pasirinko toliau nurodomus kriterijus ir pagal juos įvertino esamą situaciją:

1. Įstaigos patvirtinti dokumentai, susiję su viešųjų ir privačių interesų deklaravimu bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymu, jų naudojimas. Įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad institucijose ir įstaigose turi būti patvirtintas pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Šią pareigą įstaigai nustato ir Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimu KS-84 „Dėl Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių ir privačių interesų deklaracijos formos ID001 patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 41 punktą. Atliekant analizę, nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu įstaigoje buvo patvirtintas pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Iki 2019 m. gegužės 15 d. galiojo Fondo direktoriaus 2014 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. V1-13 „Dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo“ patvirtintas sąrašas. Fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. V1-23 „Dėl pareigybių, kurias Valstybiniame studijų fonde einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“ sąrašas buvo atnaujintas ir toks galioja iki šiol.

Nors nei Įstatyme, nei Taisyklėse įpareigojimo nėra, tačiau, siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo kontrolę, Fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. V1-22 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Valstybiniame studijų fonde taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Viešųjų ir privačių interesų derinimo Valstybiniame studijų fonde taisyklės (toliau – Fondo taisyklės). Fondo taisyklėse apibrėžta, kurie asmenys, eidami pareigas Fonde, turi pareigą deklaruoti privačius interesus, privačių interesų deklaracijų teikimo kontrolės vykdymo tvarka, Fondo direktoriaus įgalioto asmens (toliau - atitikties pareigūno) funkcijos, asmenų konsultavimo, išankstinių rekomendacijų teikimo, deklaravimo pažeidimų tyrimo ir nusišalinimo nuo sprendimų priėmimo tvarka.

Siekiant užtikrinti viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo kontrolę viešuosiuose pirkimuose bei įgyvendinant Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą įstaigos pareigą informuoti asmenis apie būtinybę pateikti privačių interesų deklaracijas, Fondo direktoriaus įsakymuose, kuriais sudarytos viešųjų pirkimų komisijos, komisijų nariams pavedama pasirašyti nešališkumo deklaraciją pagal Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1S-93 „Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo“ patvirtintą formą bei pateikti privačių interesų deklaracijas. Analizuojamu laikotarpiu buvo sudarytos 5 viešųjų pirkimų komisijos, minėtos pareigos nustatytos visuose Fondo direktoriaus įsakymuose dėl komisijų sudarymo (2019 m. rugpjūčio 1 d. įsakymas Nr. V1-36, 2019 m. spalio 2 d. įsakymas Nr. V1-50; 2019 m. lapkričio 27 d. įsakymas Nr. V1-63, 2020 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V1-30, 2020 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. V1-31).

Atsižvelgiant į nurodytą analizės ir vertinimo metu gautą ir patikrintą informaciją, matyti, kad įstaigoje patvirtinti Įstatyme ir Taisyklėse numatyti dokumentai, susiję su viešųjų ir privačių interesų deklaravimu bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymu, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

2. Įstaigos viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą reglamentuojančių dokumentų aktualumas. Nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu įstaigoje buvo pakeistas pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Iki 2019 m. gegužės 15 d. galiojo Fondo direktoriaus 2014 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. V1-13 „Dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo“ patvirtintas sąrašas. Fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. V1-23 „Dėl pareigybių, kurias Valstybiniame studijų fonde einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo“

patvirtinimo“ sąrašas buvo atnaujintas. Analizuojamu laikotarpiu Fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. V1-22 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Valstybiniame studijų fonde taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Fondo taisyklės. Minėti teisės aktai priimti/pakeisti gavus Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos vidaus audito skyriaus 2019 m. kovo 22 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito pažymą Nr. VA-6, siekiant, kad jie atitiktų aktualias Įstatymo nuostatas ir viešųjų ir privačių interesų deklaravimo tvarka bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymas Fonde būtų išsamiai reglamentuotas.

Įvertinus minėtų teisės aktų turinį, nustatyta, kad jie didžiaja dalimi atitinka Įstatymo ir Taisyklių nuostatas. 2020 m. įsigaliojo nauja Įstatymo ir Taisyklių redakcija, tačiau Fondo teisės aktai keisti nebuvo. Taisyklių III-VII skyrių nuostatos atitinka šiuo metu galiojančių Įstatymo ir Taisyklių nuostatas. Nuo 2020 m. sausio 1 d. Įstatyme numatyta pareiga deklaruoti privačius interesus viešųjų pirkimų iniciatoriams (Įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 8 punktas). Šie asmenys nėra įtraukti į Fondo taisyklių 6 punkte nurodytą pareigą deklaruoti privačius interesus Fonde turinčių asmenų sąrašą, atitinkamai Fondo taisyklių 9 punkte nėra numatytas jų privačių interesų deklaracijų pateikimo terminas. Šie asmenys nėra numatyti ir Fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakyme Nr. V1-23 „Dėl pareigybių, kurias Valstybiniame studijų fonde einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“. Nors toliau atliekant analizę ir vertinimą nustatyta, kad viešųjų pirkimų iniciatoriai pareigą deklaruoti privačius interesus faktiškai vykdė, taip užkirsdami kelią kilti interesų konfliktui, tačiau siekiant užkirsti kelią bent menkiausiai tikimybei korupcijai pasireikšti, minėti teisės aktai turėtų būti atnaujinti. Kitos Fondo Taisyklių II skyriaus nuostatos atitinka aktualias Įstatymo ir Taisyklių nuostatas. Atliekant analizę ir vertinimą, pastebėta redakcinio pobūdžio Fondo taisyklių neatitiktųjų aktualioms Įstatymo ir Taisyklių nuostatoms. Fondo taisyklių I skyriaus 3 ir 4 punktuose, nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujajai Įstatymo redakcijai, nebeaktualios nuorodos į teisės aktus. Nuo 2020 m. sausio 1 d. Įstatymo pavadinimas keitėsi iš *Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas* į *Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas*. Perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarką reglamentuoja Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimas Nr. KS-339 „Dėl Perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Fondo taisyklių 13.3 papunktyje atitikties pareigūnui nustatyta pareiga informuoti Fondo darbuotojus apie teisės aktų, susijusių su privačių interesų deklaravimu, pakeitimus ir dėl to atsirandančią pareigą tikslinti pateiktas deklaracijas. Vykdam šią pareigą, užtikrinama, kad pareigą deklaruoti privačius interesus turinčių asmenų privačių interesų deklaracijos atitiktų aktualias Įstatymo nuostatas, tačiau pareiga inicijuoti šią veiklos sritį reglamentuojančių Fondo teisės aktų pakeitimus nėra numatyta.

Nors atliekant analizę ir vertinimą nustatytos Fondo taisyklių ir pareigų, kurias einantys asmenys turi deklaruoti privačius interesus, sąrašo neatitiktys Įstatymo reikalavimams yra nežymios, tačiau jos galimai **sudaro prielaidas korupcijai atsirasti**. Korupcijos tikimybė yra nedidelė, kadangi faktiškai viešųjų pirkimų iniciatoriai deklaruoja privačius interesus. Užtikrinant pastovų Fondo Taisyklių ir kitų šią sritį reglamentuojančių Fondo vidaus teisės aktų aktualumą, Taisyklėse galėtų būti nustatyta pareiga atitikties pareigūnui inicijuoti šią veiklos sritį reglamentuojančių Fondo teisės aktų pakeitimus, atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reglamentavimą.

3. Atitikties pareigūno statuso reglamentavimo detalumas. Fondo taisyklių III skyriuje yra nustatyta, kad Įstatymo ir Taisyklių vykdymą Fonde prižiūri atitikties pareigūnas. Taisyklių 13 punkte aiškiai reglamentuotos atitikties pareigūno funkcijos:

1. kontroliuoja, ar Fondo taisyklių 6 punkte nurodyti asmenys laiku ir tinkamai pateikia Deklaracijas;
2. konsultuoja Fondo darbuotojus privačių interesų deklaravimo klausimais;
3. informuoja Fondo darbuotojus apie teisės aktų, susijusių su privačių interesų deklaravimu, pakeitimus ir dėl to atsirandančią pareigą tikslinti pateiktas deklaracijas;
4. rengia išankstinių rekomendacijų projektus;
5. atlieka Fondo taisyklių 6 punkte nurodytų asmenų tarnybinės veiklos tyrimus dėl galimo viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos pažeidimo;
6. atlieka kitus teisės aktų nustatytus veiksmus arba Fondo direktoriaus pavedimus, susijusius su privačių interesų deklaravimo priežiūra ir kontrole.

Atkreiptinas dėmesys, kad atitikties pareigūno funkcijos yra nustatytos Taisyklių 40 punkte. Fondo taisyklėse nustatytas reglamentavimas Taisyklių 40 punktą atitinka. Fondo Taisyklių 14 punkte taip pat išsamiai reglamentuotos atitikties pareigūno pareigos:

1. vykdyti Įstatyme, Interesų derinimo taisyklėse bei šiose Fondo taisyklėse jam nustatytas pareigas, laikydamasis juose nustatytos tvarkos ir terminų;
2. saugoti asmens duomenų paslaptį.

Fondo Taisyklių 15 punkte taip pat išsamiai reglamentuotos atitikties pareigūno teisės:

1. prisijungti prie PIDTIS ir susipažinti su Fondo taisyklių 6 punkte nurodytų asmenų privačių interesų deklaracijų duomenimis;
2. kreiptis į Fondo taisyklių 6 punkte nurodytus asmenis, prašydamas paaiškinti ar pateikti papildomą informaciją dėl jų Deklaracijose nurodytų duomenų;
3. supažindinti su Deklaracijoje nurodytais duomenimis Deklaraciją pateikusio asmens tiesioginį vadovą, viešojo pirkimo komisijos, kurios veiklos dalyvauja asmuo, pirmininką;
4. perduoti Deklaracijose nurodytus duomenis Įstatyme nurodytiems tretiesiems asmenims, laikydamasis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Atitikties pareigūnas visu analizuojamu laikotarpiu įstaigoje buvo paskirtas. Nuo 2019 m. sausio 1 d. šios funkcijos buvo įrašytos į Valstybinio studijų fondo vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymą (Fondo direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V1-85 „Dėl Valstybinio studijų fondo valstybės tarnautojų pareigybių sąrašo ir pareigybių aprašymų patvirtinimo“). Nuo 2020 m. liepos 1 d. nauja redakcija išdėstius Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodiką, pareigybės aprašymas išdėstytas nauja redakcija. Pareiga vykdyti atitikties pareigūno funkcijas jame yra numatyta (Fondo direktoriaus 2020 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V1-25 „Dėl Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V1-85 „Dėl Valstybinio studijų fondo valstybės tarnautojų pareigybių sąrašo ir pareigybių aprašymų patvirtinimo“ pakeitimo“).

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, kad įstaigoje atitikties pareigūno statusas yra išsamiai reglamentuotas, reglamentavimas atitinka aktualias teisės aktų nuostatas, atitikties pareigūnas yra paskirtas, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

4. Registracija elektroninėje Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinėje sistemoje (PIDTIS). Taisyklių 44 punkte numatyta, kad valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų vadovai ar (ir) jų įgalioti atstovai, pirkimų vykdytojų vadovai arba jų įgalioti asmenys VTEK nustatyta tvarka registruojasi PIDTIS. Šioje sistemoje atitinkama valstybės ar savivaldybės institucija, įstaiga administruoja joje dirbančių asmenų pateiktas deklaracijas, o pirkimų vykdytojas - į pareigas paskirtų pirkimų komisijų narių, asmenų, pirkimų vykdytojų vadovų paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir pirkimų vykdytojų atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų, pirkimo iniciatorių, taip pat atlieka tokių deklaracijų apskaitą, deklaracijose nurodytų duomenų analizę bei įgyvendina kitas Įstatymo ir Taisyklių vykdymo priežiūros ir kontrolės funkcijas. Analizės ir vertinimo metu nustatyta, kad įstaiga yra įvykdžiusi šį Taisyklių reikalavimą,

t.y. turi prieigą prie PIDTIS ir galimybę administruoti joje dirbančių asmenų pateiktas deklaracijas, atlikti tokių deklaracijų apskaitą, deklaracijose nurodytų duomenų analizę, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

5. Privačių interesų deklaracijas faktiškai pateikusių įstaigos darbuotojų skaičius.

Analizės ir vertinimo metu pagal PIDTIS duomenis analizuota, kiek darbuotojų, įrašytų į pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, analizuojamu laikotarpiu buvo pateikę privačių interesų deklaracijas.

Analizuojamu laikotarpiu įstaigoje dirbo 19 valstybės tarnautojų, 18 iš jų buvo pateikę privačių interesų deklaracijas, 1 – nebuvo, tačiau šis asmuo buvo pateikęs pretendento privačių interesų deklaraciją, taigi interesai buvo deklaruoti. Šiuo metu jis pareigų Fonde neina. Net 14 iš 19 valstybės tarnautojų privačius interesus analizuojamu laikotarpiu deklaravo daugiau nei vieną kartą: 2 deklaracijas teikė 3 tarnautojai, 3 deklaracijas – 5 tarnautojai, 4 deklaracijas – 1 tarnautojas, 5 deklaracijas – 1 tarnautojas, 6 deklaracijas – 2 tarnautojai, 11 deklaracijų – 2 tarnautojai, taigi matyti, kad pareiga deklaruoti interesus faktiškai buvo vykdoma.

Analizuojamu laikotarpiu tiek Valstybinio studijų fondo projekto vadovas, tiek Valstybinio studijų fondo projekto finansininkas buvo pateikę privačių interesų deklaracijas.

Analizuojamu laikotarpiu už supaprastintų viešųjų pirkimų vykdymą atsakingi asmenys buvo pateikę privačių interesų deklaracijas. Analizuojamu laikotarpiu įstaigoje vykdyti supaprastintus viešuosius pirkimus buvo paskirti 3 asmenys. Visi 3 asmenys savo privačių interesų deklaracijose yra nurodę šias pareigas.

Analizuojamu laikotarpiu buvo sudarytos 5 viešųjų pirkimų komisijos ir veikė viena nuolatinė viešųjų pirkimų komisija. Analizuojamu laikotarpiu visi viešųjų pirkimų komisijų nariai buvo pateikę privačių interesų deklaracijas.

Analizuojamu laikotarpiu viešųjų pirkimų procedūrose ekspertai nedalyvavo, todėl deklaruotinių interesų nebuvo.

Nuo 2020 m. sausio 1 d., kai Įstatyme atsirado pareiga privačius interesus deklaruoti viešųjų pirkimų iniciatoriams, viešuosius pirkimus įstaigoje inicijavo iš viso 5 iniciatoriai. Visų jų privačių interesų deklaracijos yra pateiktos.

Analizuojamu laikotarpiu įstaigoje buvo 2 konkursą į valstybės tarnautojo pareigas ar atranką į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas laimėję asmenys. Vienas asmuo pateikė pretendento deklaraciją, tačiau vėliau nepateikė privačių interesų deklaracijos. Darbuotojas iš pareigų atsistatydino, grėsmės kilti interesų konfliktui nėra. Vienas darbuotojas nepateikė pretendento privačių interesų deklaracijos, tačiau pradėjęs eiti pareigas, pateikė privačių interesų deklaraciją. Deklaracijos duomenys išanalizuoti, grėsmės kilti interesų konfliktui nėra.

Analizuojamu laikotarpiu įstaigoje nebuvo konkursą į darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį ir turinčio administravimo įgaliojimus, pareigas laimėjusių asmenų, todėl deklaruotinių interesų nebuvo.

Atsižvelgiant į tai, kad analizuojamu laikotarpiu visi pareigą deklaruoti privačius interesus turėję Fondo darbuotojai ją įvykdė arba pareigos vykdymo trūkumus ištaisė, daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

6. Privačių interesų deklaracijų atitiktis Taisyklių reikalavimams. Analizės ir vertinimo metu pagal PIDTIS duomenis nustatyta, kad įstaigos darbuotojai, pildydami privačių interesų deklaracijas, pasirenka teisingus savo pareigų kodus ir pareigų klasifikatoriaus. Visos pateiktos deklaracijos iš esmės atitinka Taisyklių nuostatas, tačiau pastebėta, kad viešųjų pirkimų iniciatoriai savo, kaip viešųjų pirkimų iniciatorių, pareigų nėra išskyrę, t.y. nepažymėję šio statuso priede „Ryšiai su juridiniais asmenimis“. Du pirkimų iniciatoriai deklaracijoje yra pažymėję, kad yra įgalioti vykdyti įstaigos supaprastintus pirkimus. Iš deklaracijų duomenų matyti, kad šios deklaracijos pateiktos iki 2020 m. sausio 1 d., kai privačių interesų deklaracijoje atsirado galimybė pažymėti pirkimo iniciatoriaus statusą, tad manytina, kad pirkimo iniciatoriai taip deklaravo savo, kaip pirkimo

iniciatorių statusą. Tas pats trūkumas pastebėtas ir viešųjų pirkimų komisijų narių privačių interesų deklaracijose. Dalyvavimo viešojo pirkimo komisijos veikloje pradžios ir savo, kaip viešojo pirkimo komisijos nario statuso, nėra deklaravęs vienas nuolatinės Fondo viešojo pirkimo komisijos narys ir du kitos viešojo pirkimo komisijos nariai, tačiau, kaip ir minėta, savo privačius interesus visi asmenys deklaravę.

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrose deklaracijose dalis asmenų nėra nurodę savo, kaip viešųjų pirkimų iniciatoriaus ir viešojo pirkimo komisijos nario statuso, pateiktų deklaracijų turinys iš dalies neatitinka Taisyklių V skyriaus nuostatų, todėl ši neatitiktis galimai **sudaro prielaidas korupcijai atsirasti**. Korupcijos tikimybė yra nedidelė, kadangi faktiškai privatus interesai yra deklaruoti, be to visi asmenys, kurių deklaracijose nustatyti šie trūkumai, prieš pradėdami dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, yra pasirašę nešališkumo deklaracijas. Siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, darbuotojai turėtų būti informuoti apie pateiktų deklaracijų trūkumus ir jie turėtų būti ištaisyti.

7. Privačių interesų deklaravimo kontrolės reglamentavimo išsamumas ir kontrolės vykdymas. Atliekant analizę ir vertinimą, nustatyta, kad privačių interesų deklaravimo kontrolės vykdymas yra reglamentuotas Fondo taisyklių IV skyriuje. Jame numatyta, kad atitikties pareigūnas, atsiradus asmens pareigai deklaruoti interesus, per nustatytą terminą informuoja tokį asmenį apie jo pareigą deklaruoti privačius interesus. Detaliai aprašoma, kaip atitikties pareigūną pasiekia informacija apie pareigą deklaruoti privačius interesus turintį asmenį. Taip pat Fondo taisyklėse numatyta, kad atitikties pareigūnas kartą per kalendorinius metus elektroniniu paštu išsiunčia priminimą asmenis, kurie privalo deklaruoti privačius interesus, apie pareigą teikti ir tikslinti privačių interesų deklaracijas. Be to, Fondo taisyklėse apibrėžta, kad Atitikties pareigūnas, užtikrindamas nuolatinę privačių interesų deklaracijų ir jų pakeitimų teikimo kontrolę, ne rečiau kaip kartą per mėnesį prisijungia prie PIDTIS ir patikrina, ar asmenų, turinčių pareigą deklaruoti privačius interesus, deklaracijos buvo tikslintos. Tokiu būdu užtikrinama, kad deklaracijų duomenys būtų užpildomi tinkamai.

Faktinių deklaracijų teikimo kontrolės vykdymą įrodo tai, kad pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašė einantys asmenys yra pateikę privačių interesų deklaracijas, deklaracijų duomenys yra iš esmės teisingi ir tinkamai užpildyti. Tinkamos deklaracijų kontrolės pavyzdžiai yra ir atitikties pareigūno veikla. 2019 m. gegužės 22 d. atitikties pareigūnas elektroniniu paštu visiems asmenims, kurie Fonde turi pareigą deklaruoti privačius interesus, priminė apie pareigą pateikti privačių interesų deklaracijas. Laiške išsamiai aprašyta, kada ir kurie asmenys privalo deklaruoti/ atnaujinti privačių interesų deklaracijas, taip pat pateikta instrukcija, padedanti lengviau vykdyti šią pareigą. Įsigaliojus naujajai Įstatymo redakcijai, 2020 m. vasario 6 d. elektroniniu paštu darbuotojams atitikties pareigūnas pakartotinai priminė apie pareigą deklaruoti/ atnaujinti privačių interesų deklaracijas, pateikė esminius Įstatymo pakeitimus bei išsamiai aprašė atvejus, kuomet asmenys privalo deklaruoti privačius interesus ar atnaujinti privačių interesų deklaracijas. Informavus asmenis elektroniniu paštu, buvo nustatytas terminas, iki kurio asmenys turėjo peržiūrėti deklaracijas ir jas atnaujinti. Atitikties pareigūnas kontroliavo, kad visi asmenys vykdytų nurodytus reikalavimus.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad privačių interesų deklaracijų kontrolė įstaigoje yra ne tik detaliai reglamentuota, bet ir faktiškai vykdoma, todėl **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra**.

8. Interesų konfliktų valdymo reglamentavimo išsamumas ir interesų konfliktų valdymas. Atliekant analizę ir vertinimą, nustatyta, kad interesų konfliktų valdymas įstaigoje yra reglamentuotas Fondo taisyklių V ir VI skyriuose. Juose aprašyta, koku būdu įstaigos darbuotojai gali konsultuotis su atitikties pareigūnu dėl deklaracijų pildymo, išankstinių rekomendacijų, koku būdu įstaigos struktūrinių padalinių vadovai gali susipažinti su jiems pavaldžių darbuotojų privačių

interesų deklaracijų duomenimis. Taisyklėse numatyta, kaip atitikties pareigūnas vertina interesų konflikto grėsmę, kaip rengia ir teikia išankstines rekomendacijas, detaliai reglamentuota tyrimų dėl galimų interesų konfliktų ir nusišalinimo bei nušalinimo procedūros. Analizuojamu laikotarpiu buvo aktyviai vykdyta privačių interesų deklaracijų kontrolė, interesų konfliktų situacijų įstaigoje nenustatyta, todėl **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

9. **Nepotizmo situacijų valdymas.** Atliekant analizę ir vertinimą nustatyta, kad įstaigoje dirba du valstybės tarnautojai, turintys bendrą vaiką. Abu šie valstybės tarnautojai yra deklaravę minimą ryšį savo privačių interesų deklaracijose. Abu valstybės tarnautojai dirba skirtinguose Fondo skyriuose, neturi jokių pavaldumo ryšių, abu kartu nedalyvauja jokiose veiklose, darbo grupėse ar komisijose, kuriose jų sprendimus galėtų lemti privatūs interesai. Dėl šios priežasties nėra galimybių kilti interesų konfliktui. Kadangi darbuotojų privatūs interesai yra tinkamai išviešinti ir žinomi tiek įstaigos, tiek struktūrinių padalinių vadovams, sudarant įsakymus dėl darbo grupių ar komisijų, šie darbuotojai nėra traukiami į jų sudėtį, vienas kito atžvilgiu nepriima jokių sprendimų, todėl **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

10. **Įstaigos darbuotojų darbas pagal kitas darbo sutartis.** Analizės ir vertinimo metu nustatyta, kad įstaigos vidiniuose dokumentuose nėra reglamentuota pareiga darbuotojams (ne tik valstybės tarnautojams, bet ir pagal darbo sutartį dirbantiems) informuoti įstaigos vadovybę ir / ar atsakingus asmenis apie dalyvavimą konkursuose ir papildomoje veikloje, dėl kurių gali atsirasti interesų konflikto tikimybė arba tai gal turėti įtakos vykdant funkcijas įstaigoje. Atitikties pareigūnas paaiškino, kad valstybės tarnautojas, norėdamas įsidarbinti pagal darbo sutartį, turi kreiptis į įstaigą dėl leidimo dirbti kitą darbą išdavimo. Ši pareiga valstybės tarnautojams yra žinoma, prašymai teikiami, jiems nagrinėti įstaigoje veikia nuolatinė komisija, prašymai nagrinėjami ir sprendimai įforminami dokumentais. Įstatymo 14 straipsnis numato darbuotojų pareigą informuoti darbdavį apie tai, kad asmuo priėmė pasiūlymą dirbti kitą darbą. Darbuotojai apie šią pareigą yra informuoti. Nors faktiškai darbo pagal kitas darbo sutartis kontrolė įstaigoje yra vykdoma, tačiau teisinio reglamentavimo trūkumas vidiniuose įstaigos dokumentuose **gali sudaryti prielaidas korupcijos tikimybei**, tikimybė yra nedidelė. Siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, reikalinga įstaigos vidiniuose dokumentuose reglamentuoti pareigą darbuotojams (ne tik valstybės tarnautojams, bet ir pagal darbo sutartį dirbantiems) informuoti įstaigos vadovybę ir / ar atsakingus asmenis apie dalyvavimą konkursuose ir papildomoje veikloje, dėl kurių gali atsirasti interesų konflikto tikimybė arba tai gal turėti įtakos vykdant funkcijas įstaigoje.

6. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Vertinama veiklos sritis – viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymas – atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 3 punkte įtvirtintą ir Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, 8.3 papunktyje paaiškintą kriterijų - **atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.**

Atlikus korupcijos rizikos analizę ir vertinimą, matyti, kad Fonde viešųjų ir privačių interesų deklaravimas bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymas iš esmės atitinka apibrėžtus kriterijus, Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, tad esama situacija nesudaro ženklių prielaidų atsirasti korupcijai. Vis dėlto, buvo nustatyti tam tikri skirtumai tarp esamos situacijos ir

tos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus. Šie skirtumai gali turėti nedidelę įtaką korupcijai atsirasti. Jie aprašomi 3 dalyje.

7. PRIEŽASTYS, DIDINANČIOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO RIZIKOS LYGI

Analizės ir vertinimo metu nustatytos šios korupcijos pasireiškimo lygį galimai didinančios priežastys:

1. Kriterijus Nr. 2. Įstaigos viešųjų ir privačių interesų deklaravimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą reglamentuojančių dokumentų aktualumas. Atlikus analizę ir vertinimą, nustatyta, kad analizuojamą veiklos sritį reglamentuojantys įstaigos vidaus dokumentai iš esmės atitinka Įstatymo ir Taisyklių nuostatas. Atitikties pareigūnui nustatyta pareiga informuoti Fondo darbuotojus apie teisės aktų, susijusių su privačių interesų deklaravimu, pakeitimus ir dėl to atsirandančią pareigą tikslinti pateiktas deklaracija, tačiau pareiga inicijuoti šią veiklos sritį reglamentuojančių Fondo teisės aktų pakeitimus nėra numatyta, Taisyklėse rasta neaktualių nuorodų į teisės aktus, nors viešųjų pirkimų iniciatoriai pareigą deklaruoti privačius interesus nuo 2020 m. sausio 1 d. vykdo, tačiau ši pareiga nėra numatyta Taisyklėse ir pareigybių, kurias einantys asmenys turi deklaruoti privačius interesus, sąraše. Šių trūkumų įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, trūkumai lengvai ištaisomi.

2. Kriterijus Nr. 6. Privačių interesų deklaracijų atitiktis Taisyklių reikalavimams. Deklaracijose dalis asmenų nėra nurodę savo, kaip viešųjų pirkimų iniciatoriaus ir viešojo pirkimo komisijos nario statuso, todėl pateiktų deklaracijų turinys iš dalies neatitinka Taisyklių V skyriaus nuostatų. Šių trūkumų įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, kadangi faktiškai privatus interesai yra deklaruoti, be to visi asmenys, kurių deklaracijose nustatyti šie trūkumai, prieš pradėdami dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, yra pasirašę nešališkumo deklaracijas. Trūkumai lengvai ištaisomi, informavus darbuotojus apie juos ir vykdant atnaujintų deklaracijų kontrolę.

3. Kriterijus Nr. 10. Įstaigos darbuotojų darbas pagal kitas darbo sutartis. Analizės ir vertinimo metu nustatyta, kad įstaigos vidiniuose dokumentuose nėra reglamentuota pareiga darbuotojams (ne tik valstybės tarnautojams, bet ir pagal darbo sutartį dirbantiems) informuoti įstaigos vadovybę ir / ar atsakingus asmenis apie dalyvavimą konkursuose ir papildomoje veikloje, dėl kurių gali atsirasti interesų konflikto tikimybė arba tai gali turėti įtakos vykdant funkcijas įstaigoje. Nors šios srities kontrolė faktiškai vykdoma, t.y. įstaigoje veikia nuolatinė komisija, nagrinėjanti valstybės tarnautojų prašymus leisti dirbti kitą darbą, darbuotojai apie pareigą vengti interesų konflikto yra nuolat informuojami, tačiau teisinio reglamentavimo trūkumas vidiniuose įstaigos dokumentuose gali sudaryti prielaidas korupcijos tikimybei. Šių trūkumų įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, trūkumai lengvai ištaisomi.

8. PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Viešųjų ir privačių interesų derinimo Valstybiniame studijų fonde taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas); Pareigybių, kurias Valstybiniame studijų fonde einantys	2020 m. gruodžio 31 d.	Užtikrintas viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymą reglamentuojančių įstaigos vidaus dokumentų aktualumas	Atitikties pareigūnui nustatyta pareiga inicijuoti viešųjų ir privačių interesų deklaravimo bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo sritį reglamentuojančių Valstybinio studijų

<p>asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo pakeitimas</p>			<p>fondo vidaus teisės aktų pakeitimus, atsižvelgiant į Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų pakeitimus. Pateiktos aktualios nuorodos į teisės aktus. Nustatyta viešųjų pirkimų iniciatorių pareiga deklaruoti privačius interesus.</p>
<p>Duomenų darbuotojų privačių interesų deklaracijose papildymas/ištaisymas</p>	<p>2020 m. gruodžio 31 d.</p>	<p>Užtikrinta deklaracijų atitiktis Taisyklių reikalavimams, panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.</p>	<p>Deklaracijų priede „Ryšiai su juridiniais asmenimis“ nurodytas viešųjų pirkimų iniciatorių ir viešųjų pirkimų komisijų narių statusas.</p>

Valstybinio studijų fondo direktorius

Ernestas Jasaitis